

Венцель Віктор Тарасович,
к.е.н., докторант кафедри соціальної і гуманітарної політики,
Національна академія державного управління при Президентові України,
м. Київ
ORCID 0000-0002-1902-6126

УДК 351:364-1

doi: 10.34213/ap.19.01.02

КОМПЛЕМЕНТАРНІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ: ТЕОРЕТИЧНО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Проаналізовано окремі аспекти сучасного соціального та економічного розвитку країн. Здійснено характеристику та аналіз основних моделей соціальної політики держави. У контексті формування та здійснення соціальної політики виокремлено окремі проблеми щодо об'єктивності оцінки загального економічного становища та розрахунків показника валового внутрішнього продукту. Як альтернативу показнику валовому внутрішньому продукту розглянуто показник інклюзивного розвитку економіки. Обґрунтовано необхідність формування для України нової моделі соціальної політики із забезпеченням реального економічного підґрунтя.

Ключові слова: соціальна політика, моделі соціальної політики держави, економічне зростання, нерівномірність розподілу доходів, валовий внутрішній продукт, інклюзивний розвиток держави.

Постановка проблеми. Створення і функціонування держави обумовлено об'єднанням певної групи людей за ознакою спільного територіального проживання, ментальної, історико-культурної та іншої спорідненості для створення сприятливого життєвого середовища і вирішення питань суспільного значення. Серед найважливіших аспектів існування людської спільноти виокремлюються соціальні чинники, які є визначальними для формування політичної та економічної систем, а також впливають на формування моральних, гуманітарних, етичних, духовних, естетичних та інших загальнолюдських цінностей. Стрімкий глобальний розвиток людської цивілізації, який спостерігається впродовж останніх кількох століть, досягнув надзвичайно потужного економічного та технологічного рівня. Одночасно з цим виникла проблема адаптації людства до існування у гіперстрімкому технологічному світі, оскільки поки що відсутні філософські та гуманітарні моделі (цивілізаційні наративи), які були би адекватними сучасному світоустрою і давали би чіткі морально-етичні орієнтири та алгоритми дій. Ця даність обумовлює необхідність актуалізації соціального та гуманітарного чинників, як основних екзистенційних потреб людського буття.

Світовий досвід переконує в тому, що успішний розвиток суспільства неможливий без синергетичної взаємодії економічного та соціального чинників. Україна повинна сформувати нову соціальну модель, яка повинна враховувати особливості сучасних суспільних відносин та рівень економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування і реалізації соціальної політики держави є одним із найбільш актуальних у комплексі чинників, що забезпечують життєдіяльність суспільства. На сьогодні існує значний масив наукових розвідок, присвячений даній тематиці. Суттєвий внесок у дослідження моделей соціальної політики здійснено Г. Еспінг-Андерсеном, У. Лоренсом, Г. Терборном, Р. Тітмусом, Ф. Уільямсом та ін. Значна увага теоретичним та прикладним аспектам соціальної політики приділялась і приділяється вітчизняними вченими, серед яких В. Гошовська, М. Кравченко, В. Курпійчук, Е. Лібанова, О. Новікова, О. Петроє, Т. Семигіна, В. Скуратівський, В. Трощинський, А. Шевчук, Н. Ярош.

© Венцель В. Т., 2019

Метою статті є характеристика моделей соціальної політики держави, визначення їх ролі у формуванні фінансово-економічної політики, а також аналіз сучасних тенденцій у сфері оцінювання економічного розвитку країни та виокремлення основних підходів щодо формування соціальної політики України.

Виклад основного матеріалу. На думку сучасних філософів, сьогодні ми є свідками народження нової революційної цивілізації, яка кидає виклик старим усталеним традиціям. Зокрема, А. Тофлер наголошує: “Старі способи мислення, старі формули, догми та ідеології, незважаючи на те, що в минулому вони процвітали чи були досить корисними, більше не відповідають фактичному стану речей. Світ, який виникає з великою швидкістю через зіткнення нових цінностей і технологій, нових геополітичних відносин, нових стилів життя і способів комунікації, вимагає абсолютно нових ідей і аналогій, класифікацій та понять. Ми не можемо втиснути ембріональний завтрашний світ у категорії, прийняті вчора. Ортодоксальні соціальні настанови або настанови також не підходять цьому новому світу” [1, с. 12].

Окремо слід звернути увагу на економічні аспекти сучасності. Сучасна ринкова економічна система формувалася за часів, коли актуальними питаннями були розвиток промислового виробництва, забезпечення постійно зростаючих матеріальних потреб людей. Серйозною вадою сформованих таким чином економічних систем є те, що вони базуються на постійному розширеному зростанні. Однак, безмежне економічне зростання неможливе тому загострення кризових явищ економічного, екологічного та соціального характеру є закономірним результатом і незважаючи на сучасні знання людство нездатне впоратися з цими викликами. Все це є наслідком сформованого антропологічного світогляду, де в центрі стоїть людина, яка ставить пріоритетом зручність та комфорт, а все інше носить другорядний характер [2, с. 64]. Сьогодні активно обговорюється необхідність формування ідеї “нового Просвітництва” – філософської концепції, яка передбачає підтримання стабільного стану економіки, демографічного стану, екологічної системи на основі балансу між людьми та природою, між короткостроковими та довгостроковими цілями, між приватними і державними інтересами, між швидким розвитком та необхідністю утримання стабільності [2, с. 95–96].

У контексті теперішніх революційних трансформацій суспільного буття соціальна політика повинна відігравати провідну роль у розвитку та існуванні сучасної держави, створенню комфортних умов для життєдіяльності людської спільноти.

У найбільш загальному вигляді соціальну політику можна визначити як систему цілеспрямованої управлінської діяльності інституцій суспільно-політичного та економічного життя, що здійснюється на основі певних засадничих принципів і спрямована на забезпечення оптимального розвитку суспільства, підвищення життєвого рівня громадян [3, с. 62; 4, с. 10]. Соціальна політика визначає фінансово-економічний вектор розвитку держави, її внутрішню політику, основні принципи функціонування політичної системи. Головною метою соціальної політики є створення в державі умов для реалізації громадянами права на працю та гідну винагороду за неї, зростання загального добробуту громадян, а також забезпечення захисту соціально вразливих верств населення. Соціальна політика тісно взаємопов'язана з економічним потенціалом держави, обумовлена її історичним та культурним розвитком. Зважаючи на специфічні аспекти розвитку кожна країна формує і реалізо-

вує властиву лише їй соціальну політику. У світовій практиці існує декілька підходів до класифікації моделей соціальної політики. Зокрема, вважається, що на теренах Європейського союзу розроблені та сформовані Бісмарківська й Бевериджська моделі соціальної політики. Бісмарківська модель побудована на кореляційній залежності професійної діяльності громадянина та рівнем соціального захисту і обсягом його соціальних прав. Відрахування, які здійснюються із заробітної плати працівника (страхові внески) і регламентуються, зазвичай, колективними договорами, формують страховий фонд, з якого в подальшому здійснюються відповідні страхові виплати. Управління такими страховими фондами (касами, фундаціями) здійснює незалежний керівний орган (правління), який є відповідальним за безпеку зберігання коштів та здійснення соціальних виплат. Бісмарківська модель формує максимальну незалежність соціального захисту громадян від фінансових ресурсів держави. Це дає змогу уникати ризиків щодо здійснення соціальних виплат при несприятливих показниках економічного розвитку держави та при зміні пріоритетів бюджетної політики. Бевериджська модель ґрунтується на тому, що будь-який громадянин незалежно від рівня працездатності та результативності своєї праці має право на мінімальний соціальний захист, який гарантується державою через бюджетне фінансування таких виплат (наприклад, виплата соціальних пенсій, допомоги соціально вразливим верства населення). Бевериджська базується на всеохоплюючому патерналізмі держави відносно своїх громадян [3, с. 91–93].

Також широко використовується класифікація типів держав, запропонована датським соціологом Г. Еспінг-Андерсеном. Виходячи із загальних принципів функціонування держави добробуту вченим виділяється три кластерних типи таких держав: ліберальна, корпоратистська, соціал-демократична. Ліберальна модель передбачає мінімальні зобов'язання (в основному у вигляді цільових трансфертів) у сфері соціального захисту та соціального страхування для малозабезпечених верств населення, які не здатні самостійно себе забезпечувати. Інші громадяни повинні забезпечувати свій добробут самостійно і для цього держава створює відповідні умови через методи непрямого регулювання економічних процесів для заохочення підприємницької активності. Архетипічними прикладами цієї моделі є США, Канада та Австралія [5, с. 26–27].

Ліберальна модель є найбільш прийнятною і ефективною за умов економічної стабільності. Однак при виникненні кризових явищ вона недостатньо ефективна. Скорочення ділової активності призводить до зменшення обсягів страхових фондів, внаслідок чого відбувається і скорочення соціальних програм. Нещодавня глобальна фінансова криза засвідчила справедливість цього твердження.

До другого кластеру країн Г. Еспінг-Андерсен відносить Австрію, Францію, Німеччину, Італію, в яких корпоратистсько-державне успадкування було модернізоване з метою адаптації до нової постіндустріальної класової структури. У цих консервативних державах “ліберальна одержимість ринковою ефективністю” ніколи не ставилася у пріоритет і надання соціальних прав не було першочерговим питанням. Домінантною ознакою було збереження статусних відмінностей. Таким чином права визначалися згідно з приналежністю до певного класу і виходячи з наявності певного статусу. Цей корпоратизм був категорією державотворення і здатен був замінити ринок як джерело добробуту [5, с. 27]. До третьої групи належить невелика частка держав, соціальна політика яких носить універсальний характер і в яких соціальні права

не залежать від результатів праці чи статусу, а забезпечуються державою (або суспільними фондами) через пряме фінансування. Цей кластер відноситься до соціал-демократичного типу і на думку Г. Еспінг-Андерсена виокремлюється тим, що держава забезпечує “рівність найвищих стандартів, а не рівність мінімальних потреб” [5]. Це може бути досягнуто шляхом підвищення рівня доходів і якості послуг до рівня, який є співмірним із соціальними стандартами середнього класу, а також завдяки тому, що працівникам зайнятим фізичною працею повинні гарантуватися соціальні права аналогічні до соціальних прав високооплачуваних фахівців (працівників розумової праці, держслужбовців, управлінців). Г. Еспінг-Андерсен вважає, що соціально-демократичний режим ґрунтується на поєднанні добробуту і праці. Значні витрати на підтримання такої системи добробуту громадян повинні значно мінімізувати соціальні проблеми та максимізувати дохід [Там само, с. 28]. Основні риси зазначеної моделі соціальної політики притаманні таким європейським країнам як Швеція, Норвегія, Фінляндія, Данія.

На теперішній час соціально-демократичний режим можна вважати найбільш оптимальною моделлю соціальної політики з точки зору максимально-го задоволення потреб соціуму щодо створення необхідних для життєдіяльності умов. Емпіричний досвід показує, що така модель забезпечує найбільш рівномірний розподіл наявних у суспільстві доходів і їх найбільш ефективне використання. Це вбачається більш важливим ніж формування економічної політики лише з огляду на максимізацію національного доходу. Багато вчених і світових лідерів вважають, що сьогодні для відображення реального соціально-економічного стану країни уже недостатньо такого показника як обсяг валового внутрішнього продукту (ВВП), оскільки він характеризує лише стан виробництва товарів та послуг, але ігнорує інші важливі аспекти, такі як доходи домогосподарств, проблеми зайнятості, екологічну безпеку, якість життя та багато інших. Проблема полягає у тому, що статистика ВВП є прийнятною для уряду в якості оцінки його роботи (звичайно за умови зростання цього показника), але громадяни оцінюють економічний розвиток не на основі макроекономічних показників, а виходячи зі змін (позитивних чи негативних), які стосуються їхнього власного життя.

Індустріальна епоха ставила за пріоритет максимально можливе економічне зростання не обтяжуючись проблемами рівномірного розподілу суспільних доходів, збереженням навколишнього середовища, турботою про комфортне життя майбутніх поколінь. Спеціалістами Всесвітнього економічного форуму розроблено принципово нову систему показників для оцінки національних економік на заміну нинішньому ВВП, яка крім оцінювання виробництва концентрується на оцінці якості життя та стабільності економіки, – Індекс інклюзивного розвитку [6]. Даний індекс агрегує в собі 12 показників згрупованих за трьома напрямками: зростання і розвиток; інклюзивність; спадкоємність поколінь та стійкість економічного становища (тобто, як довго воно може тривати і підтримуватися). Базуючись на даних Індексу інклюзивного розвитку можна зробити узагальнюючий висновок про те, що зростання ВВП (навіть доволі значне) не є тотожним до понять соціально-економічний розвиток, покращання життєвого рівня населення, екологічного благополуччя. Показовим, у контексті наведеного вище побіжного аналізу соціальних моделей, є той факт, що найбільш інклюзивно розвиненою економікою світу у 2018 році стала Норвегія. На провідних позиціях знаходяться також Швейцарія (4), Данія (5), Швеція (6), Нідерланди (7). У той же час, найпотужніша за обсягами

американська економіка не змогла навіть наблизитися до лідерів рейтингу – Сполучені Штати знаходиться лише на 23 позиції [6, с. 3].

До суттєвих вад ВВП можна також віднести й недосконалість методики розрахунків. ВВП, головним чином, вимірює ринкову вартість виробництва товарів і послуг, однак окремі послуги можуть і не мати ціни (наприклад, державна медична допомога, самостійне виховання дітей у сім'ях) або ринкова вартість може суттєво відрізнятись від суспільної цінності (екологічні збитки, спричинені промисловим виробництвом, яким не можливо дати вартісну оцінку) [7, с. 72]. Також існують проблеми з оцінюванням нематеріальних продуктів, зокрема медичних, освітніх, культурних, соціальних послуг, науково-дослідницької роботи, фінансових, телекомунікаційних послуг. В сучасну епоху тотальної діджиталізації значна частка обігу товарів і послуг здійснюється через Інтернет, що також значно ускладнює їх вартісне оцінювання [Там само, с. 73]. Окремо слід звернути увагу на розробки різноманітних програмних продуктів, серед яких є досить дороговартісні в силу своєї технологічної новизни чи ексклюзивності. Затрати на їх розроблення носять разовий характер і при кожній наступній реалізації відсутня будь-яка додана вартість чи будь-які затрати на виготовлення, тобто власники таких продуктів отримують дохід не витрачаючи жодних додаткових ресурсів для їх виготовлення. Для визначення актуального розміру економіки необхідно мати облікові дані по усіх активах – як матеріальних, так і нематеріальних (людському і соціальному капіталу) [Там само, с. 90]. Дані проведених досліджень свідчать про те, що людський капітал у грошовому еквіваленті складає близько 80 % багатства [7, с. 90]. Існують також інші дослідження, які вказують на те, що на людський капітал припадає близько 65 відсотків світового багатства, але у країнах з низькими доходами лише 41 відсоток багатства є людським капіталом [8].

По мірі соціально-економічного розвитку з'являються нові суспільні відносини та нові суспільні потреби, у тому числі необхідність пошуку нових та вдосконалення існуючих моделей соціальної політики держави. Україна продовжує формування своєї суб'єктності як незалежної держави і головним стратегічним вектором розвитку визначено євроінтеграційний курс.

Для країн Європейського Союзу (ЄС) залишається актуальним питанням реформування соціальної політики і продовження формування європейської соціальної моделі. Наріжним каменем цієї проблеми є те, що така модель повинна містити елементи та принципи, прийнятні для всіх членів ЄС. Наприкінці 2017 р. країнами-членами ЄС було ухвалено документ, який має назву "Європейська основа соціальних прав", яким визначено принципи соціальної політики ЄС. Основа соціальних прав передбачає надання нових і більш ефективних прав громадянам. Двадцять ключових принципів, які визначені у цьому документі, сформульовані за трьома узагальнюючими напрямками: рівні можливості та доступ до ринку праці, справедливі умови праці, соціальний захист та інклюзивність [9].

Для України, у контексті інтеграційних процесів та з метою формування власної соціальної політики, важливим є розуміння того, які пріоритети у соціальній сфері визначає для себе Європейський Союз і вирішення яких проблем є першочерговим завданням. Нині актуальними залишаються завдання щодо виведення стандартів життя в Україні на передові світові позиції, формування забезпеченої середньої верстви, підвищення добробуту людей, модернізації економіки [10]. Наразі в Україні все ще діє модель соціального захисту, яка була сформована ще за часів Радянського Союзу і відповідала системі плано-

вої економіки з тотальним впливом та регулюванням державою усіх економічних, соціально-культурних та інших аспектів життєдіяльності суспільства. Перехід на ринкові умови господарювання і незавершеність реформування системи соціального захисту населення спровокувало утворення соціального вакууму, внаслідок чого значна частина населення позбавлена можливостей для отримання належного рівня соціального захисту.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Сучасна соціальна політика – це досить складне і комплексне явище, яке перебуває у кореляційній залежності із фінансово-економічною системою, культурним та історичним розвитком суспільства, політичними чинниками, рівнем інституційного розвитку та спроможності державних органів і громадянського суспільства. Проблематика формування та реалізації ефективної соціальної політики прийнятної для всього суспільства (чи більшості його членів) є актуальною проблемою для більшості світу незалежно від рівня економічного розвитку. Сучасні стрімкі трансформаційні процеси, що відбуваються у сфері суспільних відносин, і проблеми, що у зв'язку з цим виникають, потребують новітніх методів та підходів до їх вирішення. У контексті глобальних перетворень Україна повинна враховувати сучасні тренди, які формують світоустрій та суспільне буття. На даному етапі найбільш актуальним питанням є формування власної ефективної соціальної політики, яка повинна базуватися на існуючому теоретичному доробку та емпіричному досвіді інших країн. Першочерговим для України є напрацювання потужної теоретичної та методологічної бази для вирішення питань економічного розвитку з одночасною перебудовою системи соціального захисту орієнтованою на посилення адресності. Важливим є формування і впровадження стратегії економічного та соціального розвитку держави, яка би мала імунітет до змін внутрішньої політичної кон'юнктури. З часу проголошення незалежності Україна знаходиться у зоні постійної політичної турбулентності і несформованість політичної та управлінської еліти в сукупності з відсутністю належної політичної культури не дає змоги забезпечувати спадковість у формуванні та впровадженні необхідних реформ. За таких умов, першочерговими завданнями державних органів України повинні бути: визначення домінантної моделі соціальної політики і розроблення стратегії її впровадження; інвентаризація програм соціального захисту на предмет їх актуальності та можливості належного фінансового забезпечення; посилення ролі держави на період реформування економічної і соціальної сфери з метою забезпечення організаційної упорядкованості та керованості цих процесів.

Список використаних джерел

1. Тоффлер Э. Третья волна / науч. ред. П. С. Гуревич. Москва : ООО “Фирма “Издательство АСТ”, 2004. 261 с.
2. Ernst von Weizsäcker and Anders Wijkman. Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet. A Report to the Club of Rome. 2018. 232 p.
3. Скуратівський В. А., Трощинський В. П., Ситник П. К. та ін. Управління соціальним і гуманітарним розвитком : навч. посіб. / за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського : у 2 ч. Київ : НАДУ, 2009. Ч. 1. 456 с.
4. Дерега В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с.
5. Esping-Andersen Gosta. The Three Worlds of Welfare Capitalism. Princeton, New Jersey : Princeton University Press, 1990. 248 p.
6. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Forum_IncGrwth_2018.pdf (дата звернення: 27.03.2019).
7. Стиглиц Д., Сен А., Фитусси Ж.-П. Неверно оценивая нашу жизнь: Почему ВВП не имеет смысла?: Доклад Комиссии по измерению эффективности экономики и социального

прогресса / пер. с англ. И. Кушнareвой ; науч. ред. перевода Т. Дробышевская. Москва : Изд-во Института Гайдара, 2016. 216 с.

8. Офіційний сайт Світового банку. Barne D. Khokhar T. Year in Review: 2017 in 12 Charts. URL: <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2017/12/15/year-in-review-2017-in-12-charts> (дата звернення: 27.03.2019).

9. Офіційний сайт Європейської Комісії. URL: https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_en (дата звернення: 27.03.2019).

10. Послання Президента України Віктора Ющенка до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України. 2008 рік. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0013100-08#o2> (дата звернення: 27.03.2019).

References

1. Toffler, A. (2004). *The Third Wave*. [in Russian].
2. Ernst von Weizsäcker and Anders Wijkman. (2018). *Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet. A Report to the Club of Rome*.
3. Skurativskiy, V.A., Troshchynskiy, V.P., Sytnyk, P.K. et al. (2009). *Upravlinnia sotsialnym i humanitarnym rozvytkom*. V.A. Skurativskiy, V.P. Troshchynskiy (Eds.). Kyiv [in Ukrainian].
4. Dereha, V.V. (2012). *Sotsialna i humanitarna polityka*. Mykolaiv [in Ukrainian].
5. Esping-Andersen Gosta. (1990). *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
6. Official website of the World Economic Forum. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Forum_IncGrwth_2018.pdf.
7. Stiglitz, Joseph E., Sen, Amartya, Fitoussi, Jean-Paul. (2010). *Mismeasuring Our Lives: Why GDP Doesn't Add Up*. New York: The New Press.
8. Official website of the World Bank. Barne D. Khokhar T. Year in Review: 2017 in 12 Charts. URL: <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2017/12/15/year-in-review-2017-in-12-charts>.
9. Official website of the European Commission URL: https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_en.
10. Poslannia Prezydenta Ukrainy Viktora Yuschenka do Verkhovnoi Rady Ukrainy pro vnutrishnie i zovnishnie stanovyshe Ukrainy. 2008 rik. (2008). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0013100-08#o2>.

Ventsel V. T., *PhD of Economics, Doctoral Student of Social and Humanitarian Policy Department, NAPA, Kyiv*
ORCID 0000-0002-1902-6126

COMPLEMENTARITY OF THE SOCIAL AND ECONOMIC POLICY OF THE STATE: THEORETICAL AND APPLIED ASPECTS AND MODERN TENDENCIES

Among the most important aspects of the existence of the human community are social factors that are crucial for the formation of political and economic systems, and also influence the formation of moral, humanitarian, ethical, spiritual, aesthetic and other universal values.

The rapid global development of human civilization has led to the problem of adaptation of humanity to existence in the modern technological world, since there are currently no philosophical and humanitarian models that would be adequate to the modern world order and would provide clear moral and ethical guidelines and algorithms for action.

According to modern philosophers today, we are witnessing the birth of a new revolutionary civilization, which challenges the old established traditions. In this context, attention should be paid to the economic aspects of the present. The modern market economic system was formed at the time when the urgent issues were the development of industrial production, ensuring the ever-increasing material needs of people. The serious disadvantage of the economic systems thus formed is that they are based on permanent expanded growth. However, unlimited economic growth is impossible because the aggravation of economic, environmental and social crises is a logical result, and despite modern knowledge, mankind is not able to cope with these challenges.

In the context of modern revolutionary transformations of social life, social policy must play a leading role in the development and the existence of a modern state, creating comfortable conditions for the life of a modern person.

Social policy is closely interrelated with the economic potential of the state, and also conditioned to its historical and cultural development. In view of the specific aspects of development, each country forms and implements a social policy that is unique to it. In world practice, there are several approaches to the classification of social policy models. In particular, it is considered that the Bismarckian and Beveridge models of social policy have been elaborated and developed within the European Union. Also widely used is the classification of types of the states, proposed by Danish sociologist G. Esping-Andersen. Scientist distinguish three cluster types of such the states: liberal, corporatist, social democratic.

In the process of social and economic development, new social relations and new social needs are emerging, including the need to find new and improve existing models of social policy of the state. Ukraine continues to form its statehood and the main strategic vector of development is determined by the European integration course. At this stage, the most pressing issue is the formation of an effective social policy that should be based on the existing theoretical basis and empirical experience of other countries.

The primary tasks of state bodies of Ukraine should be: definition of the dominant model of social policy and development of a strategy for its implementation; inventory of social protection programs on the subject of their relevance and the possibility of adequate financial support; strengthening the role of the state in the period of reforming the economic and social spheres in order to ensure organizational orderliness and manageability of these processes.

Key words: social policy, models of social policy of the state, economic growth, uneven distribution of incomes, gross domestic product, inclusive development of the state.

Надійшла до редколегії 28.03.2019 р.